

Anna Mrázková

Geografické aspekty vývoje školské soustavy v okrese Tábor

Bakalářská práce - Oponentský posudek

Práce Anny Mrázkové se zabývá geografickými aspekty vývoje školské soustavy v okrese Tábor, a to v období po roce 2001. Práce má 53 stran textu vč. příloh a je strukturovaná do 6 kapitol a několika dalších podkapitol.

První část práce pojednává o oblasti vzdělávání resp. geografii vzdělávání obecně především formou diskuze literatury. Zdůrazněn je význam vzdělání a prostorového rozmístění především základních škol. Stanoveny jsou cíle práce týkající se faktorů ovlivňujících vývoj školské soustavy v zájmovém území. Za základní sledované sociogeografické charakteristiky byl vybrán počet obyvatel v nejnižší věkové skupině, vývoj celkového počtu obyvatel a sídelní struktura obcí.

Druhá kapitola má rešeršní povahu a citován je značný počet české i zahraniční literatury. Kvalitní kritická práce s literaturou poukazuje na nerozsáhlý výzkum tématu geografie vzdělávání. Práce se zmiňuje také o sídelní hierarchii v regionu a dopady struktury sídel na rozmístění základních škol.

Ve třetí kapitole Anna Mrázková rozebírá metodiku práce, především používá data ze Sčítání lidu, domů a bytů zanesenou do několika kartogramů. Tím výčet metod výzkumu končí a autorka se věnuje dále poměrně podrobně vymezení použitých pojmů, a to jak použitých územních jednotek tak určitých typů základních škol.

Čtvrtá kapitola se vrací k teoretické části práce v úvodu a více se zabývá vývojem základních škol v zájmovém území i na úrovni celého Česka, změnou jejich prostorového uspořádání a dopady změn školské soustavy na budoucí vývoj obcí. Text v této kapitole je proložen několika tabulkami a grafy (viz dále).

Pátá kapitola plynule navazuje na tu předchozí a zabývá se též charakteristikou zájmového území především s ohledem na školské instituce a vývoj demografických charakteristik území. Rozmístění škol je diskutováno v rámci výzkumu polarizace území a autorka důkladně srovnává rozvojové osy regionu s rozmístěním základních škol. Vliv periferiality na zánik některých škol je vhodně i v dostatečném rozsahu uveden na závěr kapitoly. V dalších podkapitolách píše Anna Mrázková konkrétní výstupy z její analýzy a snaží se zdůvodnit proběhlé změny v rozmístění základních škol, nutno podotknout, že zdařile.

Forma textu a úroveň práce spíše připomíná diplomovou práci. Překvapivý je udržovaný rozsah pouze geografických aspektů výzkumu rozmístění základních škol a jasný postup práce až

k samotnému závěru, kde autorka shrnuje dříve uvedené výstupy z výzkumu a zhodnocuje cíle práce, snaží se odpovědět na dříve uvedené (i ty neuvedené, s. 44) výzkumné otázky a konečně se dostává k důležitému faktoru dojížděky obyvatel, bez níž vývoj rozmístění základních škol v regionu lze jen těžko posuzovat.

Autorka velmi dobře zvládla práci s literaturou a držela se osnovy práce. Nejslabším místem práce jsou metody výzkumu, tři ukazatele na bakalářskou práci není mnoho, přitom se nabízí konstrukce vlastních ukazatelů jako např. podíl počtu míst na zákl. školách (dle kapacity zákl. škol) na počet obyvatel ve věkové skupině 5-14 let v obci (prokazující vyjížděkovost/dojížděkovost do škol mezi obcemi) nebo podíl počtu škol na počtu obyvatel (indikující „hustotu“ vzdělávacích zařízení v území), nemluvě o ukazatelích souvisejících s dopravní dostupností. Drobnou chybou jsou i příliš velké grafy a mapy vložené v textu, které buď měly být upraveny do menší podoby nebo vloženy do příloh (Graf 1, Mapa 1 a další). Z Map 2 a 3 nelze rozeznat počet škol v obci Tábor nebo je nevhodně zvolená velikost diagramu v legendě (16 škol není v žádné obci, v legendě však ano). Tyto výhrady ovšem nejsou vážným důvodem k horšímu hodnocení zdařilé práce, která přináší částečně invenci v nepříliš obvyklém tématu geografických prací – geografii vzdělávání a dobrý start pro další geografický výzkum zajímavého (nikoliv jak uvádí autorka „průměrného“) regionu. Při doplnění kvalitativních metod a rozšíření kvantitativních metod výzkumu o více ukazatelů a poněkud sofistikovanější statistické, kartografické a jiné metody lze očekávat zrod pravděpodobně výborné diplomové práce, a proto práci doporučuji k obhajobě a autorce dávám jednu otázku k zodpovězení:

Jaké faktory hrají roli při vzniku/zániku základních škol v jednotlivých obcích?

- a) vnitřní:
- b) vnější:

Červen 2009

Mgr. Jan Baxa